

Secretariaat:

M.C. Buijs-Tanis
Adviesraad Sociaal Domein
Goeree-Overflakkee
Havenweg 5
3244 LK Nieuwe-Tonge
Tel. 0646340845
Email: secretaris@asdgo.nl
Website: www.asdgo.nl
Iban nr. NL13RABO0130438049
Inzake ASDGO.nl

Adviseert het college van B. en W. en de gemeenteraad, gemeente Goeree-Overflakkee

Aan: College van Burgemeester en Wethouders Gemeente Goeree-Overflakkee

Nieuwe-Tonge, 25 maart 2020

Ons kenmerk: ASDGO2020003

Betreft: Advies startnotitie Jeugdbeleid

Geacht College,

Op 7 februari jl. ontving de Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee het verzoek een advies uit te brengen betreffende de Startnotitie Jeugdbeleid.

De startnotitie is een voorloper op het nieuwe lokaal plan jeugd en geeft richting aan de komende doorontwikkeling en transformatie. Als Adviesraad is reeds contact geweest met de beleidsambtenaar en zijn enkele antwoorden teruggekoppeld. Wel zullen wij een aantal van de genoemde onderwerpen in dit advies terug laten komen.

Hierna volgt een aantal opmerkingen en aanbevelingen vanuit de Adviesraad.

Voorwoord

De afgelopen jaren zijn belangrijke stappen gezet met de decentralisatie van de jeugdhulp om de genoemde ambitie te realiseren. Welke stappen zijn genomen? Hoe is gemeten hoe effectief de gezette stappen zijn geweest? En welke signalen zijn binnengekomen waar verbetering op nodig was? Veel vragen waar een antwoord op gegeven kan worden in de beleidsnotitie.

‘De ambities in deze startnotitie en de inzet op de ambities die geschetst zullen worden in het lokale beleidsplan jeugd moeten er mede aan bijdragen dat het jeugdhulpstelsel (op langere termijn) betaalbaar blijft.’ In hoeverre kan dit gezien worden als een bezuinigingsmaatregel?

Inleiding

In de eerste alinea wordt de volgende zin gebruikt: *Het lokaal plan jeugd licht deze doorontwikkeling verder toe en geeft hier richting aan.* Deze zin zou aan het eind van de inleiding geplaatst moeten worden, zodat het een leeswijzer is voor de komende hoofdstukken.

Visies en kaders

Wettelijk kader

In de eerste zin wordt gesproken over de 3 decentralisaties, waarna een opsomming wordt verwacht. Misschien goed om het woord 'de' te vervangen door 'er' om de leesbaarheid te bevorderen.

Regionale transformatieagenda

De 5 landelijke doelen zijn verwerkt in de startnotitie en meegenomen in de transformatieagenda van Goeree-Overflakkee?

Het opnemen van onderstaande landelijke doelen zorgt voor meer duidelijkheid:

- Preventie en uitgaan van eigen verantwoordelijkheid en eigen mogelijkheden van jongeren en hun ouders, met inzet van hun sociale netwerk.
- Demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder meer het opvoedkundig klimaat te versterken in gezinnen, wijken, scholen en in voorzieningen als kinderopvang en peuterspeelzalen.
- Eerder de juiste hulp op maat bieden om dure gespecialiseerde hulp te verminderen.
- Integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt 'één gezin, één plan, één regisseur'. Door ontschotting van budgetten ontstaan meer mogelijkheden voor betere samenwerking en innovaties in hulp aan jongeren.
- Meer ruimte voor professionals door vermindering van regeldruk.

De ambitie van transformatieagenda van Rotterdam-Rijnmond wordt genoemd, deze is echter al 3 jaar oud. Dit lijkt achterhaald. De beleidsambtenaar geeft aan dat deze ambitie nog actueel is. De vraag is: hoe is hieraan gewerkt de afgelopen jaren en wat moet anders om deze ambitie te behalen?

Coalitieakkoord

De terugblik in dit stuk naar de transitie in 2015 voegt weinig toe, aangezien dit inmiddels 5 jaar geleden is.

De wens wordt benoemd dat de overgang naar zorg voor de 18- doelgroep soepel verloopt, echter wordt hierin 18+ niet genoemd. Vermoedelijk betreft dit een fout in de notitie.

Visie op sociaal domein

Hierin wordt een visie van 2013 genoemd. De beleidsambtenaar benoemt dat de visie van het sociaal domein vrij tijdloos is, waardoor deze nog actueel is.

Algemene uitgangspunten en doelen

Wat is het verschil tussen de algemene uitgangspunten en jeugdspecifieke uitgangspunten? Alle uitgangspunten lijken gericht te zijn op jeugd.

Eigen kracht

In dit stuk wordt gesproken over eigen kracht en recente jurisprudentie benoemd. Een verwijzing naar deze jurisprudentie

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:CRVB:2019:2362>) zou dit volledig maken.

Normaliseren

‘Normaliseren is nauw verbonden met het versterken van eigen kracht van jeugdigen en ouders en om de hulp van het netwerk in te willen en kunnen roepen ter versterking van het zelf oplossend vermogen. Dat vraagt om het faciliteren van informele en sociale steun en van zelfhulp. Tegelijkertijd moet er gestuurd worden op gedragsverandering bij hulpverleners om overdiagnostisering en ‘labels plakken’ tegen te gaan.’

Hierbij merken wij op dat ouders vaak pas de hulp invoeren van de gemeente als de ondersteuning niet gevonden kan worden in het eigen netwerk. Het zijn vaak de professionals die zonder ‘etiketje’ niet in actie komen. Dit heeft te maken met de vergoeding die zonder diagnose niet toegekend wordt. Een mooi voorbeeld daarvan zijn de schoolpsychologen. Zij worden ingezet om zo vroeg mogelijk hulp te kunnen bieden aan het kind. Spreekt de vroegsignalering en het normaliseren elkaar nu juist niet tegen? Mocht dit formeel niet zo zijn, dan is het van belang alert te zijn.

Jeugd specifieke uitgangspunten en doelen

‘Preventie, hulp en ondersteuning kunnen zo laagdrempelig, vroegtijdig en in samenhang worden aangeboden.’

Wanneer dichtbij in en om de leefomgeving van de cliënt, laagdrempelig, zonder specifieke verwijzing naar geïndiceerde zorg of gemeentelijke jeugdhulp zorg wordt verleend, kunnen problemen op latere leeftijd voorkomen worden. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de kosten van zware en specialistische jeugdhulp, is er een prikkel om met investeringen in preventie en lichte ondersteuning het gebruik van zwaardere zorg en ondersteuning te verminderen. (Bron: Onderzoek preventie jeugdhulp, beleidsinformatie jeugdhulp (2017).’

Bovenstaande tekst is, zoals eerder vermeld, tegenstrijdig met het normaliseren van de ontwikkeling.

Preventie

Universele preventie

De eerste zin is onduidelijk en onjuist: *Universele preventie (positief jeugdbeleid) is een relatief nieuw onderwerp in de beleidsnota, die aandacht vestigt het bevorderen van een positieve ontwikkeling van jeugd.*

Waar is de samenhang met de ambitie en de jeugdparticipatie? Laatst heeft de gemeente onderzoek gedaan naar de jeugdparticipatie. Een verwijzing naar dit onderzoek of een plan hoe dit te integreren in het beleidsplan jeugd kan meer samenhang creëren.

Als ambitie zijn 3 punten genoemd:

- *Jongeren ontwikkelen vanuit hun eigen kracht hun talenten.*
- *Jongeren zijn weerbaar en in staat om hun eigen normen en waarden te ontwikkelen en hun grenzen aan te geven.*
- *Jongeren hebben een positieve vorm van vrijetijdsbesteding.*

Mooie ambities, maar jongeren ontwikkelen al vanuit hun eigen kracht hun talenten, ze vormen al hun eigen normen en waarden en leren zo hun grenzen aan te geven. Dat komt ook meerdere malen voor in de startnotitie jeugdparticipatie. Vanuit de uitgevoerde enquête van de ASDGO komt het laatste punt als actiepunt naar voren. Het is dus goed om hierop te anticiperen.

Selectieve preventie

Voor de selectieve preventie zijn tevens ambities verwoord. Er wordt vroegtijdig gesignaleerd en zo nodig ingegrepen wanneer het niet goed gaat met jongeren.

Het gevaar van vroegsignalering is dat kinderen al op een jonge leeftijd onder een vergrootglas komen te liggen, daarbij wordt er vooral gesignaleerd volgens aangeleerde richtlijnen en 'veiligheidsprotocollen'. In hoeverre wordt er dan juist het tegenovergestelde bereikt van 'normaliseren?' Wat voor de één normaal is kan voor de ander wel niet normaal zijn en een reden zijn om dan allerlei risicotaxaties en meldcodes te hanteren.

In dit geval zal een andere manier van denken en werken hierop ontwikkeld moeten worden. Laagdrempelige hulp, zonder etiketten ed. Het onderdeel normaliseren en het bieden van maatwerk zal in deze nader omschreven moeten worden.

Geïndiceerde preventie

Over de huidige situatie wordt gesproken over een doorontwikkeling die van belang wordt geacht. Hoe wordt deze doorontwikkeling bedoeld?

Het begrip voorliggend veld is onduidelijk en zou concreet verwoord moeten worden.

Jeugdhulp

Wat is de huidige situatie? Wat is het probleem?

In de jeugdwet geldt een leeftijdsgrens van 18 jaar. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal 23, voor zover deze hulp niet onder een andere wet valt.

In hoeverre wordt de leeftijd tot 23 jaar meegenomen hierin. Juist ook voor de leeftijd van 18+ kunnen preventieve activiteiten ingezet worden om problemen te voorkomen. Zij zijn vaak een doelgroep die vergeten wordt.

De Jeugdwet wordt hier genoemd. Ons inziens zou dit in hoofdstuk 2 terug moeten komen over de kaders. Eerst de achtergrond verwoorden waaruit gehandeld wordt en dan voortbouwen naar hoe dit vormgegeven wordt.

Wat is onze ambitie?

Eén van de ambities is:

De toegang tot jeugdhulp is doorontwikkeld, waarbij het uitgangspunt is dat er een duidelijke scheiding is in de toegang uitgevoerd door gemeentelijk personeel en hulpverlening uitgevoerd door zorgaanbieders.

De huidige constructie dat er personeel van de moederbedrijven gedetacheerd worden en zo het Team Jeugd en Gezin vormen zal veranderd worden. Er komen nu indicatiegevers in dienst van de gemeente. Dus geen hulpverleners meer met kennis en ervaring maar anders geschoolde gemeentewerkers. Wij hopen dat zij voldoende kennis en ervaring bezitten voor de te indiceren hulpvragen.

Hoe gaat de kwaliteitsverbetering van de voorliggende ondersteuning er in de praktijk uitzien?

Verbinding onderwijs – jeugdhulp

Een mooie complete visie en goed omschreven hoofddoel. Dit laatste lijkt op erkenning van wat al langere tijd speelt.

Wij hopen dat u met deze opmerkingen en aanbevelingen voldoende informatie hebt voor de startnotitie en het uiteindelijke nieuwe lokaal plan jeugd.

Met vriendelijke groet,
Adviesraad Sociaal Domein Goeree-Overflakkee.

Namens deze:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M.C. Buijs-Tanis', written over a horizontal line.

M.C. Buijs-Tanis
Secretaris